

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки та педагогічної майстерності

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: «Соціально-педагогічний аналіз веб-ресурсів для
дітей»

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр
зі спеціальності 8.01010601 Соціальна педагогіка

Виконала

студентка 61 групи
спеціальності
8.01010601 «Соціальна педагогіка»
Остапчук Олена Валентинівна

Науковий керівник

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної
педагогіки та педагогічної
майстерності
Павлик Надія Павлівна

Житомир 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ.....	6
1.1. ЗМІ як один із головних соціальних інститутів суспільства.....	6
1.2. Вплив засобів масової комунікації на дітей.....	15
1.3. Інтернет-середовище як особливий фактор соціалізації дітей...27	
Висновки до розділу 1.....	43
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕБ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ДІТЕЙ.....	46
2.1. Програма і критерії соціально-педагогічного аналізу веб-ресурсів для дітей.....	46
2.2. Аналіз результатів дослідження.....	53
2.3. Модель «дружнього» веб-сайту до дітей.....	82
Висновки до розділу 2.....	86
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ.....	87
3.1. Протидія Інтернет-загрозам як функція соціального педагога..87	
3.2. Соціально-педагогічне консультування на веб-ресурсах шкіл.....	115
Висновки до розділу 3.....	125
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	128
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	132
ДОДАТКИ.....	145

Актуальність дослідження. Сучасний світ відрізняється креативністю, комунікативністю, знанням іноземної мови та швидким розповсюдженням комп'ютерів, оснащених різноманітними інформаційними, пізнавальними та ігровими системами, які не тільки знаходять застосування в усіх галузях науки та практики, а й стали найпопулярнішими розвагами дітей [6, с. 90].

Існує суперечність між тим, що віртуальний простір надає користувачам безліч унікальних можливостей щодо конструювання подальшого життя, через втілення мрій, задумів та між тим, що існують певні ризики у використанні інформаційних технологій, що можуть містити інформацію агресивного чи соціально небезпечного змісту. Надання переваги віртуальному світу перед реальним справляє негативний вплив на психіку і здоров'я дитини та може погіршувати не тільки зір, поставу, сон, але й викликає тривожність, дратівливість, соціальну дезадаптованість і uzалежнену поведінку.

Важливим фактором формування духовності є організація дозвілля. Дозвілля існує як особистісна сфера соціалізації молоді, дітей і підлітків. Діти у вільний час займаються різноманітною діяльністю, яка суттєво впливає на формування її моральних орієнтирів, захоплення, інтереси, соціалізацію. Здійснюється пошук нових ціннісних орієнтирів шляхом вільного вибору видів діяльності.

Спостерігається тенденція, що все більше молодих людей проводить вільний час вдома за комп'ютером або в комп'ютерному клубі [28, с. 54].

За даними «Центру цифрових технологій майбутнього», 25% дорослих стурбовані тим, що їхні діти проводять в Інтернеті забагато часу, 53% вважають кіберзлочинність реальною загрозою, а 63% висловлюють схвильованість через спілкування їхніх дітей у віртуальних співтовариствах, що лякають сучасних батьків так само, як попередні покоління бачили загрозу в негативному впливі «вулиці» на дітей. При цьому 46% користувачів всесвітньої мережі, які належать до молодіжної аудиторії, особисто зустрічалися зі своїми віртуальними знайомими [26, с. 4].

Варто зазначити, що існують певні труднощі у соціально-педагогічній діяльності по даній проблемі, оскільки багато працівників

соціально-педагогічної сфери недостатньо розбираються в інноваційних технологіях і не знають про велику кількість можливостей та небезпек Мережі, вони недостатньо проінформовані про ознаки, методи допомоги та превенції.

Проведення нашого дослідження дозволить здійснити соціально-педагогічний аналіз веб-ресурсів для дітей та розробити модель «дружнього» веб-сайту до дітей.

Даною проблемою займалися К. Янг, М. Гріфітс, І. Голдберг, Дж. Шулер (вивчали вплив кіберпростору на особистість), С. Кінг, С. Бернштейн, М. Гріфітс, П. Лукас (гендерні особливості учасників Інтернет-взаємодії), Дж. Донас, Р. Бенігер (ідентичність користувачів комп'ютерних мереж і процесів самопрезентації в Мережі), вивчали мотивацію користувачів Інтернету О. Арестова, Л. Бабанін, О. Войскунський, О. Смилова; емоційну насиченість міжособистісних Інтернет-контактів – Є. Белінська, А. Жичкіна, В. Нестеров, Є. Нестерова [6, с. 93]. Тому, темою магістерського дослідження є «Соціально-педагогічний аналіз веб-ресурсів для дітей».

Об'єкт – веб-ресурси для дітей.

Предмет – вплив змісту веб-ресурсів на розвиток дитини.

Мета – проаналізувати веб-ресурси для дітей за соціально-педагогічними критеріями.

Завдання:

1. Проаналізувати засоби масової інформації та їх вплив на соціалізацію дитини.
2. Дослідити веб-ресурси для дітей за соціально-педагогічними критеріями.
3. Розробити модель «дружнього» веб-ресурсу до дітей.

У процесі дослідження для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження:

- теоретичні: вивчення наукової літератури;
- емпіричні: контент-аналіз.

Вибіркова сукупність: десять веб-ресурсів для дітей.

Практичне значення дослідження: розроблено й обґрунтовано модель «дружнього» веб-сайту до дітей та методичні рекомендації щодо створення дитячого веб-сайту.

Апробація роботи. Результати дослідження опубліковані у статті «Соціально-педагогічний аналіз веб-ресурсів для дітей» // Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н. П. Павлик]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім.Івана Франка, 2014. – С. 37 – 38. – (Випуск 3).

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел (127 найменувань, із них 8 англійською). Робота викладена на 145 сторінках друкованого тексту та додатків.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Засоби масової інформації – це один із соціальних інститутів, які виконують замовлення суспільства та окремих соціальних груп щодо певного впливу на населення вцілому, у тому числі й на окремі вікові та соціальні групи.

На сьогоднішній день, засоби масової інформації поряд із сім'єю та системою освіти відносять до найсильніших агентів соціального впливу на особистість.

Відомо, що риси характеру особистості, місце її в системі соціальних відносин багато в чому залежать від змісту мотиваційно-цільових особливостей прочитаних у дитинстві книжок, переглянутих фільмів, мультфільмів і телепередач, улюблених ігор, іграшок тощо. Процес соціалізації тісно пов'язаний з особливостями дитячого сприйняття, яке багато в чому відрізняється від дорослого. Очевидно, що мас-медіа, їхня постійна динаміка змінюють дитяче сприйняття й істотно впливають на процес соціалізації. Поза процесом соціалізації з батьками та найближчим соціальним оточенням діти сприймають окремі явища реальності через медіа. Одержуючи все більший досвід і знання, діти певним чином оцінюють події на екрані, персонажів, визначають їхню «реалістичність-нереалістичність». Тому з кожним роком засоби масової інформації займають все міцніші позиції у процесі входження дитини у суспільство, формуванні оцінних суджень про навколишній світ.

Опрацювавши наукову літературу, ми можемо стверджувати, що на сьогодні ЗМІ мають вирішальний вплив на розвиток дітей, їх поведінку та свідомість. Причому цей вплив оцінюється неоднозначно.

Позитивні впливи пов'язані із наслідками перегляду телепрограм, що сприяють духовному збагаченню дітей та молоді; виробленню правильного ставлення до життя, активної життєвої позиції, соціальному зростанню. Телебачення значно розширює знання, удосконалює мислинневі операції: узагальнення, класифікацію, порівняння, систематизацію, конкретизацію, розвиток причинно-наслідкового мислення, а також поліпшує запам'ятовування. Повідомляючи про значущі факти, події, процеси, воно

формує певне ставлення до цієї інформації, тобто самостійність у мисленні, сприяє формуванню професійної спрямованості особистості в цілому і її професійному самовизначенню.

Спектр негативних наслідків ЗМІ значно ширший: формування неправильних ціннісних орієнтирів; культивування почуття помсти у дітей; нездатність вирізняти віртуальну реальність від реальної дійсності; формування стереотипів щодо певних професій, людей різного віку та статі; зменшення здатності будувати особисті стосунки з навколишніми; зникнення дистанції у спілкуванні з людьми; формування своєрідного стилю мовлення; формування дивних ідеалів чи взірців для наслідування. Зауважимо, що ЗМІ розмиває уявлення учнів про реальний світ, заміщає продуктивні види діяльності, заважає соціалізації, спілкуванню, читанню книг, іграм, які формують фантазію.

Стрімке поширення масової культури, яке відбувається завдяки засобам масової інформації, свідчить про занепад духовності, моральності. Саме тому пропаговані цінності не завжди позитивно впливають на моральне становлення особистості.

Молодь у процесі соціалізації активно конструює власні ідентичності. У цьому їй допомагають ЗМІ, в тому числі Інтернет, оскільки ідентичність формується в процесі споживання образів та інформації.

Телебачення, Інтернет, інші медіа-засоби — реалії сьогодення, які існують об'єктивно, і ми не можемо їх усунути або покращити. Але важливо, щоб ми змінили ставлення до них, виробили систему запобіжних заходів, спрямованих на збереження соціально-психологічного здоров'я молодого покоління.

2. Для аналізу веб-ресурсів для дітей нами був здійснений контент-аналіз десяти дитячих веб-ресурсів за такими критеріями: розвивальним (розвиток пам'яті, уяви, уваги, мислення, логіки, спостережливості, тренування швидкості); педагогічним (вправи, ігри які викликають інтерес до навчальних предметів); пізнавальним (інтерактивні ігри, інформація, вправи для вдосконалення практичних навичок, віртуальні музеї, виставки, відео-уроки,

комп'ютерні ігри, «Стрілялки», кіно, мультфільми); соціальним (стиль життя, цінності, пріоритети, здобутки культури та мистецтва, реклама алкоголю/тютюну, Інтернет-реклама, дитяча реклама, Інтернет-реклама, політична реклама) та комунікативним (чати, можливість коментувати).

За результатами нашого дослідження можна зробити висновок, що в сумі за всіма критеріями найбільше балів набрав сайт «Киевские детки» – 73 бали, сайт «Твиди» – 61 бал, сайт «Солнышко» – 57 балів, сайт «Левко» – 52 бали, сайт «Соняшник» – 44 бали, сайт «YaYoYe» та сайт «Світ дитини – абетка-логопедка» по 36 балів, сайт «Цікаве про цікаве» – 29 балів і веб-сайт Національного художнього музею України – 28 балів.

Критерії які ми розробили є дуже важливими, оскільки вони означають умови для отримання дітьми з веб-ресурсів такої інформації, яка б відповідала рівню їх психічного, інтелектуального, морального, соціального та фізичного здоров'я та розвитку; сприяла їх розвитку та належному вихованню. І тільки в комплексі такі умови будуть дотримані, але оскільки, багато показників є знехтуваними, ми можемо стверджувати, що такі умови не є дотриманими.

Також, здійснюючи соціально-педагогічний аналіз веб-ресурсів для дітей, ми взяли за увагу рекомендації Інтернет Асоціації України, яка розробила рекомендації власникам веб-ресурсів, цільовою категорією якого є діти. Ці рекомендації враховують психофізіологічні особливості дитини з метою запобігання можливої шкоди її фізичному, психічному, соціальному здоров'ю, а також запобігання розповсюдженню шкідливих звичок. Ці рекомендації також не є врахованими. Тому нами розроблена модель «дружнього» веб-сайту для дітей.

3. Метою створення моделі «дружнього» веб-сайту до дітей є створення умов для отримання дітьми інформації, яка б відповідала рівню їх психічного, інтелектуального, морального, соціального здоров'ю та розвитку; а також озброєння знаннями про Інтернетові «пастки» та формування навичок безпечної роботи в Інтернеті.

Модель «дружнього» веб-сайту до дітей складається із семи компонентів: розвивального, педагогічного, соціального, комунікативного, інноваційного, мотиваційного та партнерського.

Розвивальний компонент спрямований на розвиток пізнавальних процесів дітей; педагогічний спрямований на розвиток пізнавальних інтересів дітей, соціальний – на популяризацію просоціального стилю життя, цінностей, пріоритетів, здобутків культури та мистецтва; комунікативний – на розвиток комунікації; інноваційний – на формування навичок безпечної роботи в Інтернеті; мотиваційний компонент «Вийди на вулицю» спрямований на попередження Інтернет-залежності та партнерський компонент «Для батьків» спрямований на підвищення власної комп'ютерної компетентності та грамотності, на навчання сімейній онлайн-безпеці.

Також ми запропонували рекомендації, щодо створення веб-сайту до дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апостолова Г. В. Про наслідки виконання елементів техніки для розвитку здібностей дитини / Г. В. Апостолова // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 9. – С. 1 – 3.
2. Балл Г. Феномен вибору в контексті соціальної поведінки / Г. Балл // Соціальна психологія. – 2005. – № 1. – С. 3 – 13.

3. Безпечне користування сучасними інформаційними комунікативними технологіями : метод. рек. ; за ред. А. П. Шептенко. – Черкаси : «Escape», 2012. – 96 с.
4. Безпечний Інтернет : пам'ятка для батьків / [авт. тексту М. Верисельська]. – К. : Вища освіта, 2012. – 75 с.
5. Берковиц Л. Агрессия : причины, последствия и контроль / Берковец Л. – СПб : Прайм – ЕВРО-ЗНАК, 2001. – 438 с.
6. Білоус Р. М. Психологічні особливості сприйняття Інтернету сучасними підлітками / Р. М. Білоус // Психологічний журнал. – 2004. - № 1. – С. 90 – 95.
7. Богомолова Н. Н. Социальная психология печати, радио и телевидения / Н. Н. Богомолова. – М. : Изд-во МГУ, 1991. – 127 с.
8. Бондаренко С. В. Социальная структура Виртуальных сетевых сообществ : дис. доктора социол. наук : 22. 00. 04 / С. В. Бондаренко. – М. : РГБ, 2005. – 135 с.
9. Борсукова Т. М. Інтернет як фактор соціалізації особистості / Т. М. Борсукова // Соціальна робота : теорія та практика. – 2011. – № 13. – С. 19 – 24.
10. Бугаева Н. М. Глобальные риски использования современных телекоммуникационных технологий / Н. М. Бугаева // Актуальні проблеми психології : психологічні теорії і технологія навчання. – К. : Міленіум, - 2007. – Розд. 3. – С. 137 – 202.
11. Бобкова И. А. Социальные сети в современном мире / И. А. Бобкова // Интернет – журнал «Искусственные общества». – 2008. - № 2-3. – С. 20 – 23.
12. Боришполець О. Чинники впливу ЗМі на аудиторію / О. Боришполець // Соціальна психологія. – 2006. - №6. – С. 153 – 157.
13. Бугайова Н. М. Віртуальні романтичні стосунки в Інтернеті / Н. М. Бугайова // Актуальні проблеми психології. – 2008. – Вип. 5. – С. 15 – 17.

- 14.Вакуленко О. В. Засоби масової інформації як особливий чинник впливу на формування способу життя особистості / О. В. Вакуленко // Соціальний працівник. – 2005. – № 6. – С. 14 – 18.
15. Вакулич І. М. Психологічні особливості поведінки підлітків у мережі Інтернет / І. М. Вакулич // Психологічні перспективи. – 2012. – Вип. 15. – С. 15 – 17.
16. Вакулич І. М. Психологічні чинники запобігання Інтернет-залежності підлітків : дис. доктора пед. наук : 19.00.07 / І. М. Вакулич. – К., 2006. – 266 с.
17. Веретенко В. Г. Детермінанти формування безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі / В. Г. Веретенко // Соціальна педагогіка в Україні : теорія та практика. – 2012. – № 7. – С. 11 – 15.
- 18.Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі : [Електронний ресурс]] : навч.-метод. посіб. / А. Б. Кочарян, Н. І. Гущина. – К. : Вища школа, – 2011. – 111 с. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/images/newstmp/2011/18_02/3/4press.pdf
- 19.Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета / А. Е. Войскунский // Гуманитарно-социальная коммуникация. – 1984. - №2. – С. 11 – 40.
- 20.Войкунський О. Є. Інтернет – нова область досліджень в психологічній науці / О. Є. Войкунський // Вчені записки кафедри психології МДУ. – М. : Смысл, 2002. – Вип. 1. – С. 82 – 100.
- 21.Войскунський А. Комп'ютер для дітей : переваги та недоліки / А. Войскунський // Психолог. – 2006. – № 46. – С. 22 – 25.
- 22.Головач Н. М. Особливості впливу глобальних систем комунікації на соціалізацію особистості / Н. М. Головач // Персонал. – 2008. – № 10. – С. 10 – 14.
- 23.Горноста́й П. П. Теория и практика психологического консультирования : проблемный подход / П. П. Горноста́й, С. В. Васьковская. – К. : Наук. думка, 1995. – 209 с.

24. Гранчак О. Формування культури Інтернет-комунікації майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Технології Інтернет-комунікації» / О. Гранчак. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.
25. Данилов С. А. Риски и потенциал Интернет-социализации молодежи / С. А. Данилов // Известия Саратовского ун-та : Философия, Психология, Педагогика. – Саратов. – 2012. – Вып. 2. – С. 42 – 46.
26. Діти в Інтернеті : як навчити безпеці у віртуальному світі : посіб. для батьків / [І. В. Литовченко, С. Д. Максименко, С. І. Болтівець та ін.]. – К. : Ін-т психології ім. С. Г. Костюка Національної Академії педагогічних наук України, 2010. – 49 с.
27. Євтухова Т. А. Вплив засобів масової інформації на формування особистості як культурологічна проблема / Т. А. Євтухова // Управління школою. – 2007. – № 10. – С. 25 – 27.
28. Жданова І. Вплив віртуального світу на формування особистості / І. Жданова // Соціальна робота в Україні : теорія та практика. – 2008. - № 4. – С. 53 – 55.
29. Жичкина А. Самопрезентация в виртуальной коммуникации и особенности неизвестности пользователей Интернета [Электронный ресурс] / А. Жичкина // Технологии информационного общества. – 2011. - №10. – С. 14 – 19. – Режим доступа : <http://flogiston.df.ru/projects/articles/strategy.shtml>.
30. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Завацька. – К. : Видавничий дім «Слово», 2008. – 240 с.
31. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти) : навч.-метод. посіб. ; за ред. М. Л. Смульсон. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 254 с.
32. Интегративный подход к психологии человека и социальному взаимодействию людей : материалы Всеросс. научно-практической

- конференції / отпр. ред. И. Г. Чернобровкина. – МО. : СВІВТ, 2012. – С. 155 – 162, XII, [2] с. – (Ресурс 2000).
33. История развития социального сервиса Интернета [Электронный ресурс].
Режим доступа : <http://gadlo.ru/articles/sw203>.
34. Интернет – частина твого життя? Зроби його безпечним : зб. наук. праць /
наук. ред. К. І. Бондаренкр. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 2007. – 65 с.
35. Капканова О. Вплив медіасередовища на формування дитини / О.
Капканова // Психолог. Шкільний світ. – 2012. – №7. – С. 28 – 30.
36. Карабан В. Вплив особливостей спілкування в мережі «Internet» на
процес соціалізації студентської молоді : дис. канд. психол. наук : 19. 00.
05 / Володимир Карабан. – К., 2005. – 270 с.
37. Кирищук І. І. Педагогічні засади соціалізації студентської молоді
засобами масової комунікації : дис. канд. пед. наук : 13. 00. 05 / Кирищук
І. І. – Луганськ, 2007. – 227 с.
38. Кібербулінг або агресія в Інтернеті : способи розпізнання і захист дитини
/ [авт. тексту М. Клос]. – К. : Грані-Т, 2011. – 61 с.
39. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] /
Л. Г. Коваль, І. Д. Зверєва, С. Р. Хлебник. – К. : ІЗМН, 1997. – 392 с.
40. Комаров М. С. Про поняття соціального інституту. Вступ до соціології /
М. С. Комаров. – М. : Академія, 1994. – С. 194.
41. Кон І. С. Психологія старшокласника / Кон І. С. – М. : Просвещение,
1982. – 207 с.
42. Кон І. С. Соціологія личности / Кон І. С. – М. : Политиздат, 1967. –
383 с.
43. Крайг Г. Психологія розвитку / Крайг Г. – СПб. : Питер, 2000. – 542 с.
44. Критичне мислення : як цьому навчити : навч.-метод. посіб. ; за ред. О. І.
Пометун. – Х. : Ранок, 2007. – 192 с.
45. Кудрявець С. Вплив віртуального світу на формування особистості / С.
Кудрявець // Завуч. – 2007. – №31. – С. 12 – 14.

46. Кузьменко В. У. Особливості Інтернет-консультування з питань прояву агресивності підлітка / В. У. Кузьменко // Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка. – 2012. – № 9. – С. 245.
47. Куницький О. П. Деякі аспекти негативного впливу Інтернету та інших інформаційних систем на психологічне здоров'я людини / О. П. Куницький // Актуальні проблеми соціальної роботи. – 2012. – № 15. – С. 25 – 29.
48. Курліщук І. І. Специфіка засобів масової комунікації як особливого інституту соціалізації / І. І. Курліщук // Вісник ЛНПУ ім. Тараса Шевченка. – 2005. – № 7. – С. 150 – 155.
49. Лещенко Л. Комп'ютерна залежність – це небезпечно / Л. Лещенко // Початкова школа. – 2006. – № 3. – С. 42 – 45.
50. Ложкин Г. В. Информационно-психологическая безопасность личности / Г. В. Ложкин // Персонал. – 2002. – № 3. – С. 78 – 81.
51. Лукашевич М. П. Соціалізація / М. П. Лукашевич. – К. : Просвіта, 1998. – 210 с.
52. Мардахаев Л. В. Соціальна педагогіка : учеб. / Мардахаев Л. В. – М. : Гардарики, 2003. – 269 с.
53. Мардахаев Л. В. Соціальна педагогіка / Л. В. Мардахаев. – М. : Гардарики, 2005. – 269 с.
54. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта : теорія та практика [монографія] / Л. М. Масол. – К. : Промінь, 2006. – 432 с.
55. Масол Л. Формування естетичного смаку засобами телебачення і радіо / Л. Масол // Шкільний світ. – 2003. – № 38 – 39. – С. 34 – 41.
56. Мей Р. Искусство психологического консультирования. Как давать и обретать духовное здоровье / Р. Мей ; [пер. з англ. М. Будышний]. – М. : Апрель Пресс : Изд-во ЭКСМО – Пресс, 2001. – С. 172.
57. Мельман В. О. Соціальне проектування щодо попередження негативного впливу та поширення ігрової залежності серед молоді та підлітків / В. О. Мельман // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2013. – № 2. – С. 12 – 14.

58. Меновщиков В. Ю. Психологическая помощь в сети Интернет [Электронный ресурс] / В. Ю. Меновщиков // Психологические перспективы. – 2011. – № 4. – С.42 – 44. – Режим доступа до журн. : http://flogiston.ru/articles/netpsy/psyhelp_in_internet
59. Мелков Ю. Віртуальна реальність як сфера самореалізації особистості / Ю. Мелков // Людина в лабіринті перспектив. – К. : Паражан, 2004. – 220 с.
60. Мишление учителя : личностные механизмы и понятийный аппарат / [авт. тексту М. Клос]. – М. : Академия, 1990. – 119 с.
61. Модель социализации пользователей в киберпространстве : мат. VI Всерос. объединенной конф., 3 – 6 ноябр. 2003 г., Санкт-Петербург. / отпр. ред. С. В. Бондаренко. – Санкт-Петербург : СПб, 2003. – С. 5 – 7.
62. Модель социализации пользователей в киберпространстве : труды VI Всерос. объединений конф. Санкт-Петербург / отпр. ред. С. В. Бондаренко. – СПб, 2003. – С. 5 – 7.
63. Москаленко А. З. Основи масово-інформаційної діяльності / Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф. – К. : Грані-Т, 1999. – 634 с.
64. Мостова Т. Основний вихователь – телевізор? / Т. Мостова // Освіта України. – 2002. – № 58 – 59. – С. 5 – 7.
65. Моховиков А. Н. Телефонное консультирование / Моховиков А. Н. – К. : Академпресс, 1999. – 111 с.
66. Навчання дітей безпеці в Інтернеті : Європейський контекст : електронні ресурси в науці та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2012») [Електронний ресурс] / К. М. Поліщук, А. О. Соколова, Л. Ю. Чернета // Освітні перспективи. – 2012. № 4. – С. 35. – Режим доступа до журн. : osvita.mediasapiens.ua/mat.
67. Невмержицька О. Християнські цінності як основа становлення моральності особистості у громадянському суспільстві / О. Невмержицька // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2010. – № 1 (3). – С. 14 – 16.

68. Орбан-Лембрик Л. Масова культура і моделі поведінки / Л. Орбан-Лембрик // Соціальна психологія. – 2005. – № 2. – С. 38 – 44.
69. Оржеховська В. Про безпеку дітей у всесвітній мережі Інтернет / В. Оржеховська // Рідна школа : наук.-пед. журн. – 2011. – №6. – С. 43 – 45.
70. Осадчий В. В. Використання Інтернет-технологій для професійного консультування молоді / В. В. Осадчий // Неперервна професійна освіта : теорія і практика. – 2004. – Вип. 3. – С. 221 – 225.
71. Осадчий В. В. Обґрунтування педагогічно доцільної структури порталу професійного консультування молоді / В. В. Осадчий // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : [зб. наук. праць]. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – С. 188 – 195.
72. Осадчий В. В. Педагогічні засади професійного консультування молоді засобами Інтернет : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / В. В. Осадчий . – Вінниця, 2005. – 20 [5] с.
73. Петрунько О. Діти і медіа : соціалізація в агресивному середовищі : [монографія] / О. Петрунько. – Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2010. – 410 с.
74. Пилипчук А. Електронні знайомства : записки потерпілих / А. Пилипчук // Internetua : журнал для офісу. – 2007. – № 7. – С. 5 – 9.
75. Пожидаєва О. В. Сутність та види консультування в соціально-педагогічній діяльності / О. В. Пожидаєва // Вісник Волин. Нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2012. – № 1 (17). – С. 22 – 24.
76. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики / Е. П. Прохоров. – М. : Княжий дом, 1995. – 135 с.
77. Психологическое консультирование / [Глэдинг С. К., Власова Н. И, Гризанов А. А. и др.] ; под ред. Е. Строганова. – [4-е изд.]. – СПб. : Питер, 2002. – С. 18.
78. Психологическое консультирование Онлайн [Электронный ресурс] / В. Ю. Меловщиков, В. В. Колпачников, Е. Н. Палькова [и др.] // Научно-

практический журнал. – 2010. – № 7. – С. 32 – 35. – Режим доступу до журн. : <http://sites.google.com/site/psyfedonline/magazine>

79. Ризики сучасних комп'ютерних технологій : ігрова залежність : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 14 – 16 черв. 2006., Луганськ. Т. 1 / відп. Ред. Н. М. Бугайова. – Луганськ : Астропринт, 2006. – 105 с.
80. Ризики сучасних комп'ютерних технологій : ігрова залежність : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. [«Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі», (Луганськ, 14 – 16 лист. 2006 р.) / М-во освіти і науки України, Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ : Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, 2006. – 167 с.
81. Розвиток ментальної моделі світу засобами середовища Інтернет в ранній юності [Електронний ресурс] / І. В. Кузнєцова // Психологічні перспективи. – 2010. – № 11. – С. 17 – 19. – Режим доступу до журн. : www.psy-science.com.ua/department/texty/kuznecovaN.doc.
82. Рубцов В. В. Віртуальна психологічна служба / В. В. Рубцов // Психологічна наука і освіта. – 2002. – № 1. – С. 31 – 33.
83. С. Свидиренко. Інтернет та проблеми захисту інформації : позакласна робота : 5-9 кл. / С. Свидиренко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 121 с.
84. Самчук О. Інтернет та проблеми захисту інформації / О. Самчук // Психологічний журнал. – 2011. – № 11. – С. 5 – 9.
85. Сейко Н. А. Соціальна педагогіка : [методичний посібник] / Н. А. Сейко / – Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2002. – 260 с.
86. Сірий Є. В. Соціологія / Є. В. Сірий. – К. : Вища освіта, 2005. – С. 111.
87. Скворцов Л. В. Информационные потребности и информационная культура / Л. В. Скворцов // Теория и практика общественно-научной информации. – 2010. – Вып. 4. – С. 48 – 60.
88. Слітко М. Детермінанти формування безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі / М. Слітко // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2010. – № 1 (3). – С. 14 – 16.

89. Соціальна педагогіка : категорії та поняття : словник / [автори-уклад. Н. А. Сейко, С. М. Коляденко]. – Житомир, 1999. – 70 с.
90. Суспільство і освіта XXI століття – дороговкази для футурологів : [зб. наук. праць / наук. ред. Біленко Т. та ін.]. Дрогобич : НВУ «Каменярь», 2002. – 185 с.
91. Слітко М. Детермінанти формування безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі / М. Слітко // Соціальна теорія в Україні : теорія та практика. – 2012. – № 12. – С. 17 – 21.
92. Смелзер Н. Соціологія / Н. Смелзер. – М. : Академія, 1994. – С. 15.
93. Сольшенко Д. В. Екстренна психологічна допомога / Д. В. Сольшенко // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – №1. – С. 61 – 63.
94. Сорочинська В. Вплив засобів масової комунікації на формування соціокультурних пріоритетів учнівської молоді / В. Сорочинська // Українська мова та література. – 2011. – № 29. – С. 5 – 10.
95. Соціальна педагогіка : підруч. ; за ред. А. Й. Капської. – К. : ДЦССМ, 2000. – 372 с.
96. Соціальна педагогіка : словник-довідник / [ред.-упоряд. Т.Ф. Алексєєнко]. – Вінниця : Планер, 2009. – 542 с.
97. Терещук О. Психологія засобів масової інформації / О. Терещук // Психолог. Шкільний світ. – 2012. – № 22. – С. 49 – 50.
98. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. – К. : Грані-Т, 2003. – 103 с.
99. Томчук Б. П. Деякі аспекти негативного впливу Інтернету та інших інформаційних систем на психологічне здоров'я людини / Б. П. Томчук // Психологічні перспективи. – 2012. – Вип. 19. – С. 25 – 30.
100. Унич П. К. Идея социальной науки и ее отношение к философии / Унич П. К. – М. : ТЦ Сфера, 1996. – 118 с.
101. Федорович А. В. Вплив ЗМІ на моральне виховання учнів / А. В. Федорович // Соціальна робота в Україні : теорія та практика. – 2007. – № 13. – С. 26 – 29.

102. Федотова Л. Н. Социология массовой коммуникации : учеб. пособие / Л. Н. Федотова. – СПб. : Питер, 2003. – 400 с.
103. Фесенко А. О. Вплив комп'ютера на дітей та підлітків, та пов'язані з ним конфлікти / А. О. Фесенко // Психолог. – 2008. – № 14. С. 12 – 16.
104. Флиар А. Я. Культурология для культурологов : учеб. пособ. [для магистрантов, аспирантов и соискателей] / А. Я. Флиар, М. Н. Маневный. – Москва : Москов. гос. ун-т к-ры и искусств. – М. : МГУКН, 2009. – 702 с.
105. Холостова Е. И. Социальная работа : учеб. пособие. [для студ. высш. учеб. завед]. / Е. И. Холостова, Г. А. Воронина. – М. : Академия, 2005. – С. 489.
106. Хомин О. Діти в соціальних мережах – як їм допомогти не заплутатися / О. Хомин // Психолог. Шкіл. Світ. – 2012. – №22. – С. 49 – 52.
107. Худобець О. Інтернет і підліток – культура спілкування та залежність / О. Худобець // Історія України. – 2006. – №19. – С. 14 – 16.
108. Чистяков А. В. Социализация личности в обществе Интернет-коммуникации (социокультурный анализ) : автореф. дис. на списк. учен. степ. у соц. и спец. : 22. 00. 06 / А. В. Чистяков. – Ростов-на-Дону, 2006. – 58 с.
109. Шандрук С. І. Виховання ціннісних орієнтацій старшокласників засобами масової інформації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13. 00. 07 / С. І. Шандрук / Луганський держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2001. – 20 с.
110. Шарков Ф. И. Истоки и парадигмы исследований социологии коммуникации / Ф. И. Шарков // Оазис. – 2001. – № 8. – С. 52 – 61.
111. Шведова Я. В. Социально-педагогические аспекты телевидения и тележурналистики : [монография] / Я. В. Шведова. – Харків : Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2007. – 190 с.

112. Шишковец Т. А. Справочник соціального педагога / Т. А. Шишковец . – М. : ВАКО, 2005. – 89 с.
113. Шнайдер Л. Б. Основи консультативної психології : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. Б. Шнайдер. – М. : Москов. псих.-соц. ін.-т, 2005. – 175 с.
114. Щепанская Т. Б. Символика молодежной субкультуры [Электронный ресурс]. – Электронные данные. – Режим доступа : <http://supcultura.narod.ru/texts/symbolism/index.html>.
115. Щорс В. Психологічні особливості впливу ЗМІ на аудиторію / В. Щорс // Психолог. – 2009. – №31. – С. 44 – 57.
116. Щугайло Я. В. Теорії впливу засобів масової інформації на особистість / Я. В. Щугайло // Соціальна робота в Україні. – 2009. – № 10. С. 55 – 59.
117. Юнг К. Г. Аналітична психологія / К. Г. Юнг. – М. : Княжий Дім, 1990. – 219 с.
118. Яценко Н. Г. Вплив ЗМІ на соціалізацію особистості / Н. Г. Яценко // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2012. – Вип. 43. С. 68 – 71.
119. Яценко Ю. П. Это надо лечить [Электронный ресурс] / Ю. П. Яценко. – Режим доступа : <http://sp.sz.ru/01020503.ht.ml>. – Назва з титулу екрану.
120. Jing Feng. Playing an Action Video Game Reduces Gender Differences in Spatial Cognition / Jing Feng // Psychological science, Volume 18. – № 10. – P. 850 – 852.
121. Johnson R. Deindividuation and valence of cues : Effects on prosocial and antisocial behavior / Johnson R. // Journal of Personality and Social Psychology. – 1979. – № 37. – P. 38 – 45.
122. Kowalski R. Cyberbullying : bullying in the digital age / Kowalski R., Limber M., Susan P. – Oxford : Blackwell Publishing Ltd, 2008. – 218 p.
123. Orzack M. N. Computer addiction : What is it? / M. N. Orzak // Psychiatric times. – 1998. – № 8. – P. 35 – 39.

124. Reimer B. Youth and modern Lifestyle / Reimer B // Youth and life modernity. – 1991. – № 18. P. 36 – 39.
125. Suler J. The two paths of virtual reality. [ONLINE] URL : <http://www.rider.edu/suler/psycyber/vrpath.htm>.
126. The Protection of Children Online : Risks Faced by Children Online and Policies to Protect them OECD (2011), OECD Digital Economy Papers, No. 179, OECD Publishing : <http://dx.doi.org/10.1787/5kycjf71p128-cn>
127. Washington ProFile. Средства массовой информации – Ватиканы современного мира [Электронный ресурс] – URL : <http://www.washprofile.org./en/comment/reply/>